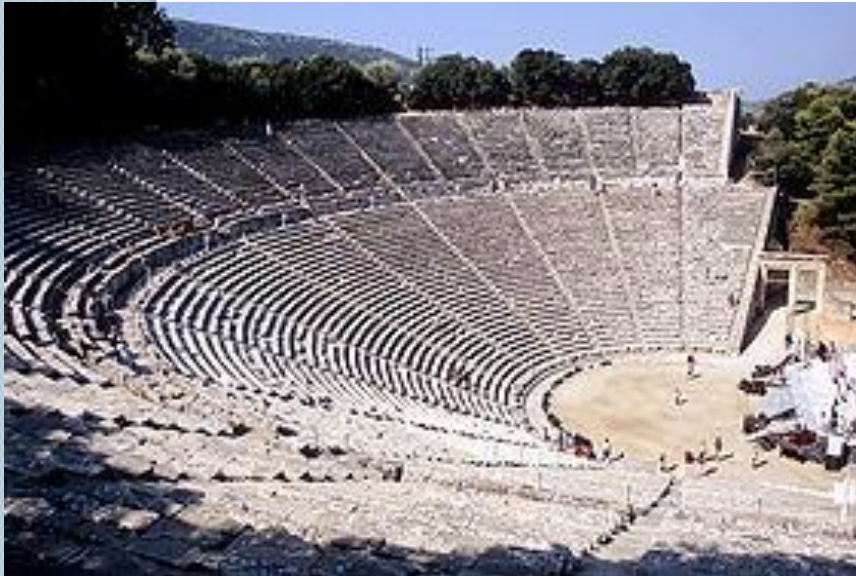

Θέατρο Επιδαύρου: Ακουστική-Συμμετρία
Ασκληπιείο → αρχαιολογικός χώρος
Επιδαύρου
Ασκληπιός
Ιατρική 5^{ου} αιώνα π.Χ.

Αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Συμμετρία

1.1 Τα μέρη του αρχαίου θεάτρου της Επιδαύρου

- Κοίλον: χώρος του θεάσθαι, όπου κάθονταν οι θεατές ημικυκλικά απέναντι από την σκηνή.
- Βαθμίδες: κλίμακες από τις οποίες οι θεατές ανέβαιναν στις υψηλότερες θέσεις.
- Εδώλια: τα καθίσματα των θεατών
- Διαζώματα: δύο μεγάλοι διάδρομοι που χώριζαν το κοίλον σε 3 ζώνες και διευκόλυναν την κυκλοφορία των θεατών.
- Κερκίδες: τα σφηνοειδή τμήματα των εδωλίων ανάμεσα στις κλίμακες.
- Ορχήστρα: κυκλικό ή ημικυκλικό μέρος για το χορό.
- Θυμέλη: είδος βωμού στο κέντρο της ορχήστρας
- Σκηνή: ξύλινη επιμήκη κατασκευή προς την ελεύθερη πλευρά της ορχήστρας με ειδικό χώρο στο πίσω μέρος για τη σκηνογραφία και την αλλαγή ενδυμασίας των υποκριτών.

- Πάροδος: 1) δύο διάδρομοι δεξιά και αριστερά της σκηνής
δεξιά πάροδος → όσοι έρχονταν από την πόλη ή από το λιμάνι
αριστερή πάροδος → όσοι έρχονταν από τους αγρούς ή από άλλη πόλη
2) το πρώτο τραγούδι του χορού κατά την είσοδό του στην ορχήστρα
- Λογείον: υπερυψωμένο δάπεδο ξύλινο και αργότερα πέτρινο ή μαρμάρινο· ο χώρος δράσης των ομιλητών
- Θεολογείον: υπερυψωμένη εξέδρα του σκηνικού οικοδομήματος για την εμφάνιση των θεών

Τα μέρη ενός θεάτρου

1.2 Λίγα λόγια για τον αριθμό «φ»

Ο χρυσός αριθμός «φ» ανιχνεύθηκε για πρώτη φορά από τους Έλληνες, οι οποίοι παρατήρησαν ότι όλα πάνω στη γη, από τα φυτά μέχρι το ίδιο το ανθρώπινο σώμα, αναπτύσσονται βάσει μιας αναλογίας.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ FIBONACCI	
$1+1=2$	
$1+2=3$	
$2+3=5$	$\frac{5}{3}$
$3+5=8$	$\frac{8}{5}$
$5+8=13$	$\frac{13}{8}$
$8+13=21$	$\frac{21}{13}$
$13+21=34$	$\frac{34}{21}$
$21+34=55$	$\frac{55}{34}$
$34+55=89$	$\frac{89}{55}$
	$\Phi=1,618$

1.3 Πού συναντάται ο αριθμός «φ» στο θέατρο της Επιδαύρου-Ανάλυση συμμετρίας

Ο αριθμός φ προκύπτει από το πηλίκο των σειρών εδωλίων του κάτω διαζώματος προς τις σειρές εδωλίων του πάνω διαζώματος.

Δηλαδή:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Κάτω διάζωμα: 34 σειρές} \\ \text{Πάνω διάζωμα: 21 σειρές} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{συνολικά 55 σειρές} \\ \frac{34}{21} = 1,618 = \varphi \end{array}$$

$$\text{Επίσης: } \frac{\text{συνολικό πλήθος σειρών}}{\text{πλήθος σειρών κάτω διαζώματος}} = \frac{55}{34} = 1,618 = \varphi$$

$$\text{Όμως: } \frac{\text{συνολικό πλήθος σειρών}}{\text{πλήθος σειρών πάνω διαζώματος}} = \frac{55}{21} = 2,619 \neq \varphi$$

- Οι αριθμοί 21, 34, 55

Οι αριθμοί 21, 34 και 55 δεν είναι καθόλου τυχαίοι, καθώς:

- Το άθροισμα των δέκα πρώτων θετικών ακέραιων αριθμών:
 $1+2+3+4+5+6+7+8+9+10=55 \rightarrow$ συνολικό πλήθος σειρών
- Το άθροισμα των έξι πρώτων θετικών ακέραιων αριθμών:
 $1+2+3+4+5+6=21 \rightarrow$ πλήθος σειρών πάνω διαζώματος
- Το άθροισμα των τεσσάρων τελευταίων θετικών ακέραιων αριθμών:
 $7+8+9+10=34 \rightarrow$ πλήθος σειρών κάτω διαζώματος

• Ανάλυση της συμμετρίας

➤ Ορχήστρα:

- απολύτως κυκλική
- διάμετρος → 19,5 μέτρα
- Με δάπεδο από πατημένο χώμα εγκιβωτισμένο σε λίθινο περιμετρικό δακτύλιο
- Περιβάλλεται από ανοιχτό αποχετευτικό αγωγό → απομάκρυνση των νερών της βροχής που ρέουν από το κοίλον

➤ Κοίλον:

- άριστα προσαρμοσμένο στη φυσική κοιλότητα της βόρειας πλαγιάς του όρους Κυνόρτιο
- κλίση περί τις 26°
- αποτελείται από δύο μέρη που χωρίζονται από περιμετρικό διάδρομο:
 - το κατώτερο έχει 34 σειρές εδωλίων
 - το ανώτερο έχει 21 σειρές εδωλίων
- Κλίμακες ανόδου: κατατέμνουν τα δύο μέρη σε σφηνοειδείς κερκίδες.
- Σε κάτοψη το κοίλο υπερβαίνει το ημικύκλιο
- Η χάραξή του είναι ελαφρά ελλειψοειδής
- Στα δύο άκρα καταλήγει σε ισχυρούς αναλημματικούς τοίχους
- Η χωρητικότητα του θεάτρου ανέρχεται περίπου σε 14.000 θεατές

➤ **Επίμηκες σκηνικό οικοδόμημα:**

- εφάπτονταν στην ορχήστρα κλείνοντας από άκρο σε άκρο το άνοιγμα του κοίλου προς το βορρά
- αναπτυσσόταν σε δύο μέρη:
 - εμπρός βρισκόταν το υπερυψωμένο προσκήνιο με όψη ιωνικού ρυθμού και προέχοντα άκρα
 - πίσω ορθωνόταν το διώροφο κτίριο της σκηνής
- ράμπες οδηγούσαν εκατέρωθεν στο επίπεδο του προσκηνίου
- πυλώνες ιωνικού ρυθμού με δύο θύρες συνέδεαν αρχιτεκτονικά τη σκηνή με τα αναλλήματα του κοίλου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

2.1 Απόψεις για την ακουστική του αρχαίου θεάτρου

- Η μοναδικότητα της εξαιρετικής ποιότητας της ακουστικής του Αρχαίου Θεάτρου της Επιδαύρου είναι ξακουστή σε ολόκληρο τον κόσμο, καθώς κάθε ξεχωριστή λέξη ακούγεται και γίνεται κατανοητή μέχρι κι από τον πιο απομακρυσμένο θεατή.

Οι παράγοντες στους οποίους σύμφωνα με διάφορους επιστήμονες οφείλεται η τέλεια ακουστική του θεάτρου είναι:

- Η συμβολή του ανακλαστήρα του αρχικού σκηνικού οικοδομήματος
- Η τέλεια γεωμετρία του σχεδιασμού του
- Ο ασβεστόλιθος των 14.000 θέσεων → φυσική ακουστική παγίδα
- Η επικρατούσα κατεύθυνση του αέρα
- Η σύνθετη ακουστική φυσική
- Οι κλιμακωτές θέσεις χάρη στο σχήμα τους «φιλτράρουν» τον ήχο

- Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι το Αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου που χρονολογείται τον 4^ο αι. π. Χ. δεν κτίστηκε κατ'αυτόν τον τρόπο τυχαία. Κάθε μικρή λεπτομέρεια έπρεπε να είναι δείγμα τελειότητας. Ο σχεδιασμός του θεάτρου της Επιδαύρου αντικατοπτρίζει σε μέγιστο βαθμό μιας άριστης ποιότητας δημιουργία, που παρά τις προσπάθειες που έγιναν δεν συναντάται πουθενά σε ολόκληρο τον κόσμο.

• 2.2: Βοήθεια από τον κ. Ψαρρά

- Ο κύριος Ψαρράς, ειδικός μελετητής της ακουστικής έκανε κάποιες μετρήσεις για την ακουστική του αρχαίου θεάτρου της Επιδαύρου, που αποτελεί ένα από τα κύρια θέματα της εργασίας μας.

• Συμπεράσματα της έρευνας

- Κάποιος που κάθεται στις μπροστινές θέσεις → δυνατός απευθείας ήχος και λιγότερες ανακλάσεις
- Αντίθετα, κάποιος που θα καθόταν πιο πίσω στο θέατρο → περισσότερες ανακλάσεις
- Το σήμα που λαμβάνει το δεξί αυτί ενός ακροατή είναι διαφορετικό από το σήμα που λαμβάνει το αριστερό
- Οι επικρατούσες μετεωρολογικές συνθήκες επηρεάζουν την ακουστική
- Ορχήστρα: πρωινές ώρες → υψηλότερη θερμοκρασία από τον υπόλοιπο χώρο του θεάτρου

Βραδινές ώρες → χαμηλότερες θερμοκρασίες από τον υπόλοιπο χώρο του θεάτρου

Απογευματινές ώρες → δεν υπάρχει καμία θερμοκρασιακή διαφορά

- Τελικό συμπέρασμα: ο ήχος κατευθύνεται στα κρύα στρώματα αέρα ενώ αποφεύγει τα ζεστά

- **Παράγοντες που επηρεάζουν την ακουστική του θεάτρου σύμφωνα με τον κ. Ψαρρά**
 - ❖ η γεωμετρία του, δηλαδή η χάραξή του
 - ❖ η κλίση του βουνού πάνω στο οποίο διαμορφώθηκαν τα ειδώλια:
 - ✓ είναι διαφορετική ανάμεσα στο πρώτο και το τελευταίο κοίλο του θεάτρου → βοηθά στην οπτική και στην εμπόδιση των ανακλάσεων
 - ❖ το υλικό που χρησιμοποιήθηκε για να κατασκευαστεί το θέατρο [ο γνωστός πορόλιθος ή ασβεστόλιθος (για την ακρίβεια limestone)]
 - **πορόλιθος** έχει την ιδιότητα να απορροφά και να είναι ανακλαστικός
 - ❖ η κατασκευή των εδωλίων: ανάμεσα στους ακροατές δημιουργείται μια υπολογισμένη απόσταση → «παγίδευε» τους ήχους
 - ❖ Νερό → ανακλαστήρας ήχου (γι' αυτό οι αρχαίοι συνήθιζαν να βρέχουν το θέατρο δημιουργώντας μικρές λακκούβες νερού, λίγο πριν την έναρξη μιας παράστασης)

Επομένως, δεν υπάρχει κανένα μυστήριο για το πού τελικά οφείλεται η ακουστική του αρχαίου θεάτρου της Επιδαύρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ- ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ

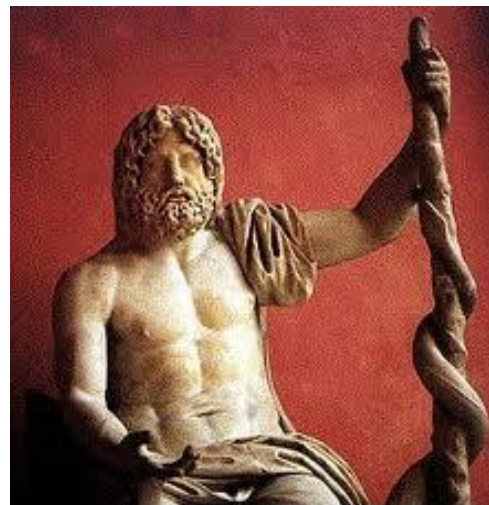
• 3.1 Ασκληπιός

- Θεός της ιατρικής και της υγείας
- Κατά τη μυθολογία: ο Ασκληπιός ήταν υιός του θεού Απόλλωνα και της Κορωνίδας. Όταν η Κορωνίδα ήταν έγκυος, περιμένοντας το παιδί του Απόλλωνα, ερωτεύτηκε και παντρεύτηκε ένα θνητό, τον Ισχύ. Ο Απόλλων οργίστηκε με αυτό και διέταξε την αδελφή του, τη θεά Άρτεμι, να σκοτώσει την Κορωνίδα, όπως και έγινε. Ενώ το νεκρό σώμα της Κορωνίδας καιγόταν, ο Απόλλων έβγαλε το μωρό από την κοιλιά της και το έδωσε στον κένταυρο Χείρωνα να το μεγαλώσει. Ο Χείρωνας έμαθε στον Ασκληπιό ιατρική και κυνήγι. Οι αρχαίοι Έλληνες φαντάζονταν τον Ασκληπιό ως ένα δυνατό άντρα με γένια που καθόταν σε ένα θρόνο. Το ιερό του ζώο ήταν το φίδι και το σύμβολό του ένα ραβδί.

• Μύθος για τον Ασκληπιό

Ο Ασκληπιός ήταν εκείνος που ξεχώρισε ασκώντας την ιατρική πριν την έλευση του Ιπποκράτη, η δραστηριότητα του οποίου εντοπίζονταν στη Τρίκκη που είναι τα σημερινά Τρίκαλα της Θεσσαλίας. Είχε τόσο μεγάλες επιτυχίες, ώστε ο μύθος αναφέρει ότι ανέστησε ακόμα και νεκρό, ενώ τα λαμπρά του επιτεύγματα είχαν αποτέλεσμα να μην πηγαίνουν πολλοί στον Άδη. Ωστόσο ο Πλούτωνας, για το λόγο αυτό, παραπονέθηκε στον Δία, ο οποίος για να μη διαταράσσεται πλέον η «τάξη του κόσμου» τον κατακεραύνωσε αν και ήταν γιος του Απόλλωνα.

Μετά το θάνατό του, θεοποιήθηκε και του αφιέρωσαν ναούς, τα λεγόμενα Ασκληπιεία.

3.2 Ασκληπιεία

- **Ορισμός:** Τα Ασκληπιεία ήταν ιερά του Ασκληπιού, όπου εκτός από τη λατρεία του θεραπευτή Θεού εφαρμοζόταν και η ιατρική από τους ιερείς, τους ασκληπιάδες. Τα τρία σημαντικότερα ασκληπιεία ήταν κατά σειρά της Τρίκκης, γενέτειρας του Ασκληπιού, της Επιδαύρου και της Κω.
- Οι Έλληνες είχαν το μεγάλο ναό του Ασκληπιού στην Επίδαυρο και πολλούς άλλους ναούς σ' όλη τα χώρα.
- Εκεί οι ιερείς του θεού τους έδιναν διάφορα φάρμακα από βότανα και τους συνιστούσαν την κατάλληλη δίαιτα.
- Οι ασθενείς εξαγνίζονταν και προσέφεραν τα δώρα τους στους ναούς.
- Κατόπιν κατέλυαν σε δωμάτια στα οποία τη νύχτα έρχονταν, υποτίθεται, ο θεός μεταμορφωμένος -συνήθως σε φίδι- και τους θεράπευε.

- Στο Ασκληπιείο έρχονταν άρρωστοι από όλη την Ελλάδα και μετά από όλο το γνωστό κόσμο.
- Οι ασθενείς θυσία στον πατέρα του Ασκληπιού, Απόλλωνα, που ήταν και αυτός ιατρός.
- Στο ιερό του Ασκληπιού υπήρχαν ιατρικά εργαλεία, όπως νυστέρια, και γίνονταν και ιατρικές επεμβάσεις!
- Κατά τον ύπνο του, στον ασθενή δινόταν με ενόραση ο τρόπος με τον οποίον θα έπρεπε να ενεργήσει, ώστε να θεραπευτεί και να θεραπεύσει και τους άλλους.

• Η δομή του Ασκληπιείου

Τα Ασκληπιεία ήταν ιδιαίτεροι ναοί με διαφορετική δομή και στελέχωση.

Συγκεκριμένα:

- Βωμός για τις θυσίες που προσέφεραν οι επισκέπτες
- Το άβατο ή άδυτο, στο οποίο εισέρχονταν οι ασθενείς για την εγκοίμηση και οι ιερείς που ήταν και γιατροί. Υπήρχαν και βοηθοί, οι καλούμενοι ζακόροι ή νακόροι, στους οποίους υπηρετούσαν και πολλές γυναίκες.
- Τα Ασκληπιεία μεριμνούσαν και για την ψυχαγωγία των ασθενών, εκτός από την ίασή τους, γι' αυτό υπήρχαν αοιδοί, κιθαρωδοί και άλλοι. Επίσης, υπήρχαν διάφοροι τεχνίτες, φύλακες, καθαριστές για τη συντήρηση και τη λειτουργία το ιδρύματος, ενώ οι πλούσιες βιβλιοθήκες τους ήταν ανοικτές στο ευρύ κοινό.
- Σε όλους τους ναούς υπήρχε το άγαλμα του θεού Ασκληπιού που παριστανόταν άλλοτε όρθιος και άλλοτε καθιστός κρατώντας στο αριστερό χέρι του την χαρακτηριστική ράβδο με το περιπλεκόμενο φίδι, σύμβολο αναγέννησης και μακροζωίας. Το δεξί του χέρι ήταν ακάλυπτο και ελεύθερο για να προσφέρει τη θεραπεία στους ασθενείς.

- Σε όλους τους ναούς υπήρχε το άγαλμα του θεού Ασκληπιού που παριστανόταν άλλοτε όρθιος και άλλοτε καθιστός κρατώντας στο αριστερό χέρι του την χαρακτηριστική ράβδο με το περιπλεκόμενο φίδι, σύμβολο αναγέννησης και μακροζωίας. Το δεξί του χέρι ήταν ακάλυπτο και ελεύθερο για να προσφέρει τη θεραπεία στους ασθενείς.

• 3.3: Ιατρική της Αργολίδας τον 5^ο αι. π.Χ.

Η ιατρική των Αρχαίων Ελλήνων μπορεί να διακριθεί στην πριν και τη μετά τον Ιπποκράτη περίοδο:

- η **πρώτη** είναι «ανοιχτή», ως προς το απώτερο όριό της, ενώ το εγγύς χρονικό της όριο φθάνει ως τον 5^ο αιώνα π.Χ. Είναι φυσικό για την περίοδο αυτή να σπανίζουν οι άμεσες πηγές πληροφοριών. Έτσι, τις γνώσεις και της πληροφορίες για την περίοδο αυτή πληροφορούμαστε από της πηγές έμμεσες: ερείπια ναών, επιγραφές, αναθήματα, μη ιατρικά συγγράμματα κ.λπ. , κι ακόμη από μύθους παλαιότερων εποχών που έχουν καταγραφεί από αρχαίους συγγραφείς, είτε ως στοιχείο της τότε παράδοσης είτε ως πιστή των ανθρώπων της εποχής τους.

Όπως ανάγεται από τα έμμεσα στοιχεία, υπήρχαν τον 5^ο αιώνα π.Χ. γνώσεις υγιεινής, καθώς έχουν βρεθεί:

- κλειστά συστήματα ύδρευσης και αποχέτευσης
- διάφορα αγαλματίδια → ύπαρξη ιαματικών θεοτήτων, ορισμένες από τις οποίες κρατούσαν στα χέρια τους όφεις.

Εδώ ας θυμηθούμε ότι ακόμα και σήμερα το ιατρικό σύμβολο είναι ένα σταυρός στον οποίο τυλίγεται ένα φίδι. Διέθεταν επίσης βοτανολογικές γνώσεις.

- Υπάρχουν ενδείξεις για τη χρήση ποικίλων φαρμακευτικών φυτών.
- Για την επίτευξη θεραπείας γίνονται, γενικά, συνδυασμοί των διαφόρων μεθόδων.

- ο ασθενής εισέρχεται στον προσδιορισμένο χώρο
- μεταφορά του ασθενούς με φορείο
- χορήγηση κατασταλτικών υπνωτικών παρασκευασμάτων
- εφαρμογή της θεραπείας

- «Τα Θεραπευτικά Όνειρα»

Η χθόνια προέλευση των ονείρων είναι το μυθικό αίτιο της εγκοίμησης.

Ορισμός: Είναι η τελετουργική κατάκλιση κατά γης σ' έναν καθορισμένο ιερό χώρο, εν αναμονή ονειρικής συνάντησης και επικοινωνίας με προγόνους, νεκρούς και γενικά με χθόνιες θεότητες.

Σκοπός: γνώση του μέλλοντος

Διαπιστώνουμε ότι: η γη είναι πρωτεύουσας σημασίας και στο πεδίο της ιατρικής.

- ❖ Βλασταίνει τα θεραπευτικά βότανα
- ❖ βγαίνουν τα μέταλλα και τα πετρώματα που εκπέμπουν ζωτικές δυνάμεις.

- **Τα Επιδαύρια όνειρα**

Τα Επιδαύρια όνειρα, κατ' εντολήν του δημιουργού τους, είναι προμελετημένα. Τον 10^ο αιώνα, ο Hervey De Saint Denys περιέγραφε τους ποικίλους τρόπους για να παραγάγει κανείς ένα όνειρο, έως και να προκαλέσει επακριβώς το περιεχόμενό του. Πέραν της πίστης των ασθενών και της άκρατης επιθυμίας τους να γιατρευτούν, μέσα υποβολής για να δουν τα συγκεκριμένα όνειρα ήταν βεβαίως

1. οι προπαρασκευαστικές τελετές,
2. η θέα των αναθημάτων
3. η «ψυχική μόλυνση», φαινόμενο γνωστό στη συλλογική ψυχολογία.

- ❑ Τα Επιδαύρια όνειρα είναι σωματικά όνειρα
 - ❑ Σχηματίζονται από ένα άκρως συνειδητό ημερήσιο κατάλοιπο: την αισθητηριακή αντίληψη της πάθησης.
 - ❑ μοιάζουν με τα τραυματικά όνειρα, για τα οποία η ψυχαναλυτική θεωρία λέει ότι επαναλαμβάνουν την οδυνηρή πραγματικότητα του ψυχικού τραύματος, με τελικό σκοπό να την αποκαταστήσουν, να την αλλάξουν μέσω της μεθύστερης επεξεργασίας τους κατά τη διάρκεια της ψυχαναλυτικής αγωγής.
-
- ❑ Έτσι και τα Επιδαύρια όνειρα στοχεύουν στην
 - ✓ Ανάρρωση
 - ✓ την αποκατάσταση της προηγούμενης υγιούς κατάστασης του ικέτη

- Πώς λειτουργούν τα όνειρα που διηγούνται οι λίθινες πλάκες της Επιδαύρου;
- είναι όνειρα επιθυμίας. Κάθε πιστός θέλει να ονειρευτεί το θεό του αυτοπροσώπως. Και είναι πολύ φυσικό να τον ονειρεύεται. Το ότι ο πάσχων πιστός θέλει να τον γιατρέψει ο Θεός είναι επίσης φυσικό, το να γιατρεύεται όμως πράγματι καθ' ύπνων είναι υπερφυσικό, αποκτά υφή «θαύματος» δηλαδή αφήνει τους πάντες κατάπληκτους. Θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε και μεταβιβαστικά, με την ψυχαναλυτική έννοια του όρου *όνειρα*. Ο Ασκληπιός γίνεται έτσι θεραπευτικό αντικείμενο μεταβίβαση και το ίδιο το όνειρο δρα ως θεραπευτικό αντικείμενο, αφού η ίαση τελείται στο χωροχρόνο του.
- Κλινικό διάγνωσης, λοιπόν, αλλά σε τελείως ανύποπτο χρόνο, το όνειρο έχει την ικανότητα να επισημαίνει μια διαταραχή πρώιμα προτού καν αρχίσουν να φαίνονται τα ψυχικά ή σωματικά συμπτώματα ή όταν αυτά είναι τόσο ανεπαίσθητα, που δεν υποπίπτουν στη συνείδηση.

- Το 2^ο μ.Χ. αιώνα, ο Ασκληπιός του Αρτεμιδώρου και του Αίλιον Αριστεΐδη δρα ονειρικά, όπως οι κοσμικοί γιατροί. Δε γιατρεύει αυτοστιγμεί. Συμβουλεύει, δίνει συνταγές, προτρέπει μια τέχνη του ζην. Έτσι, αλλάζει η δομή των θεραπευτικών ονείρων: το έκδηλο περιεχόμενό τους απομακρύνεται σιγά-σιγά από το λανθάνον, και ενδέχεται να απαιτούν ερμηνεία. Το ίδιο συμβαίνει και στην Επίδαυρο. Διατηρείται όμως ανέπαφο το τυπικό της εγκοίμησης. Όσο για τα όνειρα, αποτελούν ίσως αντικείμενο συζήτησης μεταξύ ασθενών. Κρατούν το δημόσιο χαρακτήρα τους. Ξετυλίγονται στη θέα όλου του κόσμου, λειτουργώντας πλέον και ως κοινωνικός δεσμός.

Την εργασία επιμελήθηκαν κατά
αλφαβητική σειρά οι μαθητές:

Μαρούγκας Στράτος

Παπαδάκη Μαριέβα

Πέγκα Σοφία

Υπεύθυνες Καθηγήτριες:

Κ. Ηλιού

Κ. Κοκκινιά